

Francijas eksperta Olivjē Puasona lekcija “Parīzes Dievmātes katedrāle”

Publicēts: 08.09.2021.

[Jaunumi](#)

Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldē 7. septembrī notika Francijas eksperta Olivjē Puasona lekcija “Parīzes Dievmātes katedrāle”, kas bija veltīta izcilā pieminekļa restaurācijas vēsturei un aktuālajai pieredzei pēc postošā ugunsgrēka. Lekcija pulcēja plašu speciālistu loku un raisīja diskusijas arī par uguns nelaiemes piemeklētajiem mantojuma objektiem Latvijā. Lekcija notika sadarbībā ar Francijas Kultūras institūtu. Pēc ilgāka laika pārtraukuma tā bija iespēja klātienē tikties ar pasaules mēroga kultūras mantojuma personību.

“Kad dega Parīzes Dievmātes katedrāle, mēs visi jutāmies kaut ko zaudējuši. Tas kārtējo reizi pierādīja, cik mantojums ir trausls un cik ļoti tas pieder visai sabiedrībai kopumā,” atklājot pasākumu, sacīja NKMP vadītājs Juris Dambis un uzsvēra mantojuma universālo nozīmi – izcilākie pasaules objekti nepieder tikai konkrētai valstij vai nācijai, tāpēc to saglabāšana ir globāla atbildība. To manifestē arī Francijas valdība, akcentēja lektors. “Kad katedrāle dega, prezidents tās pašas dienas vakarā paziņoja, ka tā tiks atjaunota piecu gadu laikā. Jautājums – kādā izskatā, kādā veidā un ar kādiem paņēmieniem? Tas nav pirmais ugunsgrēks, kas noposta izcilus pieminekļus, tāpēc arī restaurācijai pēc nelaimēm jau ir sava vēsture. Ir piemēri, kad maksimāli tiek atgriezts sākotnējais izskats, ir reizes, kad tiek meklēti inovatīvi jauninājumi,” viņš uzsāka stāstījumu jau profesionāļiem. Viens gads bija vajadzīgs, lai pēc nelaiemes nostiprinātu konstrukcijas, padarītu tās drošas restaurācijas uzsākšanai. Profesionāļu diskusijās ir panākts lēmums, ka atjaunots tiks gan ēkas ārējais veidols, gan visas koka konstrukcijas iekšpusē. Ko tas nozīmē, raksturo fakts –

lai atjaunotu tikai jumta konstrukciju, darbam nepieciešami 2000 ozolu baļķi. Tos gādā gan no valsts īpašuma mežiem, gan saņem dāvinājumā no privātīpašniekiem – katedrāles atjaunošana rūp visplašākajam sabiedrības lokam. Savukārt institucionāli Francija ir valsts, kas mantojuma saglabāšanas jautājumiem pastiprināti pievērsīsies arī būdama Eiropas Savienības prezidējošā valsts 2022.gadā.

Ugunsgrēks, kas izcēlās 2019.gada 15.aprīlī, smagi izpostīja Parīzes Dievmātes katedrāli. Pilnībā zuda tās jumta konstrukcija un pats jumts, kā arī smaile, kas uzbūvēta 19.gs. saskaņā ar arhitekta Ežēna Violēledika (*Eugène Viollet-le-Duc*) iecerī. Šis dramatiskais ugunsgrēks ir par iemeslu jaunam grandiozām katedrāles restaurācijas projektam, ko var salīdzināt ar to, kas īstenots laika periodā no 1844. līdz 1869.gadam.

Franču kultūras mantojuma eksperts Olivjē Puasons iepazīstināja ar Parīzes Dievmātes katedrāli, tās agrākajiem restaurācijas darbiem arhitekta Ežēna Violēledika (1814-1879) vadībā, 2019.gada ugunsgrēkā bojā gājušajām vērtībām, šī brīža steidzamības kārtā veiktajiem darbiem, kā arī Francijas atbildīgo iestāžu plānoto restaurāciju arhitekta Filipa Vilnēva (*Philippe Villeneuve*) vadībā.

Lekcija tika organizēta sadarbībā ar Francijas institūtu un notika klātienē – Pārvaldes Latvijas Arhitektūras muzeja telpās Rīgā, M.Pils ielā 17.

Olivjē Puasons (1951) ir arhitekts un mākslas vēsturnieks, bijušais rezidents Francijas akadēmijā Romā (Villa Médicis, 1984-1985), profesionālo darbību vadījis Francijas valsts mantojuma aizsardzības iestādēs.

Francijas par būvniecību atbildīgais arhitekts Nimā (Architecte des Bâtiments de France, 1980), Langdokas-Rusijonas (1986) un Korsikas (1990) kultūras pieminekļu inspektors, Puasons 1997. gadā tika iecelts par vēstures pieminekļu ģenerālinspektor. Līdz pat aiziešanai pensijā 2018. gadā viņš kā ģenerālinspektors pēctecīgi vai vienlaicīgi bija atbildīgs par Francijas valstij piederošo kultūras pieminekļu uzraudzību Overņas, Burgundijas, Franškontē, Langdokas-Rusijonas, Korsikas, Viduspireneju, Noras-Padekalē, Provansas-Alpu-Kotdazūras, kā arī aizjūras departamentos Reinjonā un Maijotā. Ģenerālinspektorāta funkcijas ir saistītas ar daudzu pieminekļu – ēku un priekšmetu – aizsardzības un restaurācijas projektu izskatīšanu un apstiprināšanu iepriekšminētajos reģionos, kā arī atbalsta (ekspertīzes) sniegšanu projekta īstenošanas gaitā.

No 1999. līdz 2018. gadam Puasons bija atbildīgs par Francijas pieteikumiem UNESCO pasaules kultūras mantojuma sarakstā iekļaujamajiem objektiem. Viņš piedalījies vairāku pieteikumu sagatavošanā un daudzās UNESCO Pasaules kultūras mantojuma vai tematisko komiteju sanāksmēs. Īslaicīgi 2008. gadā bijis ICOMOS viceprezidents.

Kā Francijas nacionālās vēstures pieminekļu komisijas loceklis (līdz 2014. gadam) Puasons bijis mantojuma teorijas un vēstures lektors vairākās universitātēs (Monpeljē, Perpiņānā, Barselonā), daudzu rakstu autors par pieminekļu aizsardzības ideju vēstures un restaurācijas jautājumiem, īpaši pievērsoties franču arhitekta Ežēna Violēledika (*Eugène Viollet-le-Duc*) darbiem. Šobrīd Puasons ir pasniedzējs Šaijo arhitektūras un mantojuma augstskolā (*École de Chaillot*) Parīzē. Viņš publicējis daudzus rakstus par viduslaiku arhitektūru Francijas dienvidos un Katalonijā, kā arī romāņu skulptūrām šajā reģionā.

Puasons ir Kušas kultūras biedrības (*Association culturelle de Cuxa*) vadītājs. Ik gadu tā rīko Romāņu dienas Senmišela klosterī Kušā (Austrumpireneji, Francija) un izdod zinātnisku rakstu krājumu *Les Cahiers de Saint-Michel de Cuxa*, kas veltīts romāņu mākslas pētniecībai. Puasons ir arī korespondētājloceklis Kataloniešu studiju institūtā Barselonā (*Institut d'Estudis Catalans*).

Autors: Elvita Ruka

<https://www.nkmp.gov.lv/lv/jaunums/francijas-eksperta-olivje-puasona-lekcija-parizes-dievmates-katedrale>